

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Attention, representation and human performance: Integration of cognition, emotion and motivation

S. Masmoudi, D. Yun Dai & A. Naceur (red.)

Hove: Psychology Press, 2012

261 pagina's

In 2007 en 2009 zijn congressen georganiseerd in Tunis. Doel was om visies op cognitie, emotie en motivatie te integreren om zodoende alledaagse psychologische verschijnselen te kunnen verklaren. Het boek geeft in drie delen een overzicht van de onderwerpen die tijdens deze congressen aan de orde zijn gekomen. Deel I, getypeerd als Aandacht, bevat hoofdstukken over emotie, werkgeheugen en de neurale basis hiervan. In deel II, Representatie, gaat het deels over emotie en stemming en deels over motivatie, in relatie tot bijvoorbeeld kunst en religie en opvattingen over oordelen. Deel III, getiteld Prestatie, omvat hoofdstukken over de invloed van emotie en motivatie op probleem oplossen en besluitvorming. De hoofdstukken hebben het karakter van inleidingen op de diverse thema's. In die zin kan gesteld worden dat het boek bedoeld is voor onderzoekers van alledaagse psychologische verschijnselen. Het dagelijks leven zelf komt evenwel nagenoeg niet aan de orde.

Clinical neuropsychology (5th ed).

K. Heilman & E. Valenstein (red.)

New York: Oxford University Press, 2012

690 pagina's

'Heilman en Valenstein' is een van de oudste tekstboeken over klinische neuropsychologie; de eerste editie verscheen in 1979. Het heeft met deze vijfde editie weer een opknabbeurt ondergaan, sinds acht jaar geleden de vorige verscheen. Sedert de vierde editie zijn zeer eerbiedwaardige pioniers als Arthur Benton (visuospatieële waarneming) en Joseph Bogen (lateraliteit) overleden. De overblijvende auteurs staan borg voor decennia ervaring op het gebied van de klinische neuropsychologie. Na het inleidende hoofdstuk volgen zeventien hoofdstukken, elk gericht op een specifieke neuropsychologische stoornis, zoals syntactische stoornissen, verworven leesproblemen, rekenstoornissen, anosognosie, neglect en emotionele stoornissen. Wonderlijk genoeg is er in deze nieuwe editie een hoofdstuk toegevoegd, dat niet over stoornissen gaat, maar over creativiteit. Deze update blijft een degelijk, klassiek

neuropsychologisch handboek: de invloed van de cognitieve neurowetenschappen (beeldvormend en dierexperimenteel onderzoek) is vrij beperkt en dat is in deze tijd toch wel een gemis.

Type I diabetes and the brain:

A bittersweet relationship?

Eelco van Duinkerken

Proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam

201 pagina's

Van Duinkerken onderzocht een groep (n = 51) diabetes type 1-patiënten met microangiopathie als marker, een groep (n = 57) zonder microangiopathie en 51 gezonde controles. Een te hoge bloedsuikerspiegel leidt tot perifere en centrale microangiopathie en bijgevolg ook tot problemen in het cognitief functioneren. Dat werd in deze studie bevestigd. Hiervoor werden gegevens verzameld met MEG, MRI, fMRI en DTI en die analyses worden in de verschillende hoofdstukken apart besproken en leiden in essentie tot eenzelfde conclusie: de kwaliteit van de communicatie in neurale netwerken neemt af bij langdurige hyperglycaemie. Ook is enig genetisch onderzoek gedaan, met name naar APOE, met nog onduidelijke effecten.

Vascular cognitive impairment:

Risk factors and brain MRI correlates

Yael Reijmer

Proefschrift Universiteit Utrecht

221 pagina's

Diabetes type 2 leidt in de regel tot milde cognitieve beperkingen, maar er is een verhoogde kans op dementie. Met een longitudinale studie (vier jaar) wilde Reijmer achterhalen welke patiënten met diabetes type 2 (gemiddeld 65 jaar) meer kans hebben om die dementie te ontwikkelen. Het bleek dat de patiëntengroep een cognitief verval toonde dat vergelijkbaar was met dat van een gezonde controlegroep. Bij een (sub)groep, bestaande uit patiënten die een groter cognitief verval toonden, bleek ook de hersenschade groter. In een andere, retrospectieve longitudinale studie (dertien jaar) bleek het vasculaire risicoprofiel op middelbare leeftijd het cognitief presteren op oudere leeftijd te voorspellen. Op latere leeftijd was de relatie tussen profiel en functioniveau niet aanwezig. In een volgende studie werd aangetoond dat mensen met een zogeheten metabool syndroom een grotere kans op cognitieve achteruitgang hebben, maar dat de omvang

van die achteruitgang niet gerelateerd kan worden aan ernst van arteriosclerose. Tot slot bleek uit een DTI-studie dat diabetes type 2-patiënten grotere schade aan het neurale netwerk hadden opgelopen dan controles.

Learning to live with Mild Cognitive Impairment: Development and evaluation of a psychological intervention for patients with Mild Cognitive Impairment, and their significant others

Liesbeth Joosten-Weyn Banning

Proefschrift Radboud Universiteit Nijmegen
195 pagina's

Dit proefschrift richt zich op de gevolgen van MCI en vooral op de effecten van een psychologische interventie. Uit interviews met MCI patiënten bleken allerlei gevolgen, op het gebied van het cognitief, emotioneel en sociaal functioneren. Een groot deel van de patiënten lijkt ook al een verminderd inzicht te hebben. Bijeenkomsten van lotgenoten kunnen helpen door vergroting van kennis, verbetering van coping en acceptatie bij patiënten met alzheimerdementie. Op basis van de adaptatie-copingtheorie van Lazarus en Folkman werd een soortgelijke interventie ontwikkeld voor MCI-patiënten met methodes afkomstig uit de cognitieve gedragstherapie, cognitieve revalidatie en psycho-educatie. Het programma kent tien wekelijkse bijeenkomsten van twee uur. Met een wachttijd-gecontroleerd semi-gerandomiseerde multicentre studie werd het effect van die interventie geanalyseerd, vooral kijkend naar acceptatie, welbevinden, distress en hulpeloosheid. De acceptatie bleek te verbeteren en in samenhang daarmee het welbevinden. Bij naastbetrokkene werd

in een kwantitatieve analyse geen effect gevonden, in een kwalitatieve analyse rapporteerde naastbetrokkene een toegenomen gevoel van ontspanning en innerlijk rust. En deze positieve effecten bleken na acht maanden nog aantoonbaar.

The reflection of Alzheimer disease in CSF

Petra Elise Spies

Proefschrift Radboud universiteit Nijmegen
207 pagina's

Spies heeft onderzoek gedaan naar de relatie tussen diverse stoffen in de liquor (CSF), ook wel biomarkers genoemd, en het optreden van dementie, met name alzheimer. Een belangrijke claim in de literatuur is dat A β biomarkers al maximaal afwijkend zijn voor er klinische symptomen geobserveerd worden en dat tau-biomarkers toenemend afwijkend worden in de beginstadia van de ziekte. Er zijn nog veel onduidelijkheden over deze biomarkers, zoals ook in de studies van Spies naar voren komt: het is niet duidelijk bij welke patiënten wel of niet liquor wordt geanalyseerd (en dus hoe waardevol de gegevens zijn voor een diagnose), er zijn geen eenduidige richtlijnen voor het bepalen van aanwezigheid van biomarkers: verschillen in de bepalingen tussen laboratoria maken vergelijkingen tussen studies moeilijk. In haar eigen onderzoek vond Spies geen correlatie tussen concentraties van biomarkers en cognitieve problemen van geheugenpolipatiënten. Ook werd er geen bewijs gevonden voor de vasculaire hypothese die stelt dat er een relatie is tussen concentraties van biomarkers en cerebrovasculaire schade. Op basis van biomarkers kunnen we nu dus geen alzheimer vaststellen.